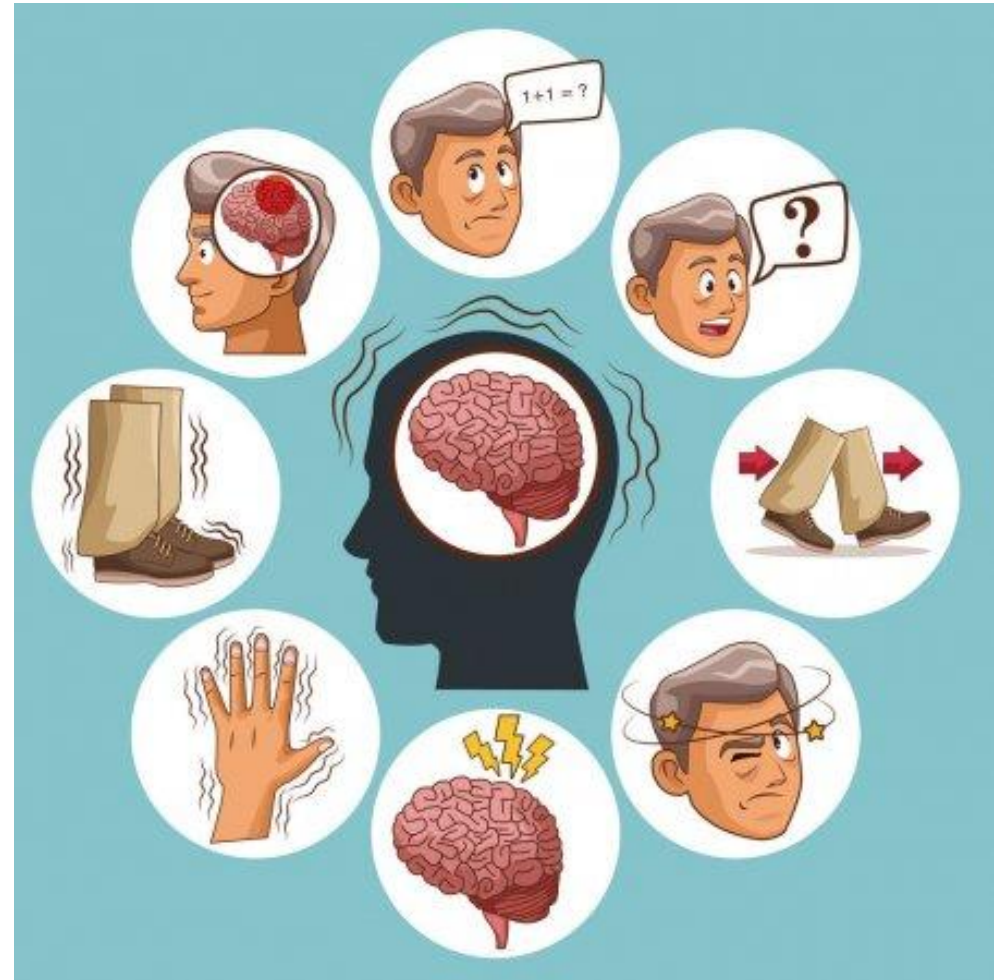

Parkinson café

Valkenswaard, 26 september 2025

Inhoud

Korte introductie

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

- Cognitieve veranderingen
 - Emotionele veranderingen
-

Invloed op relaties

Hoe om te gaan met onzichtbare gevolgen

Introductie

- Wie ben ik en wat doe ik?
- Wat is goed om in gedachten te houden?
 - Parkinson is een progressieve hersenaandoening
 - Er is nog geen genezing (enkel beïnvloeden symptomen)
 - Combinatie van
 - Lichamelijke symptomen (ook slapen)
 - Cognitieve symptomen
 - Emotionele symptomen (depressieve episode bij 65% van de patiënten)
 - in interactie met persoonskenmerken

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Onzichtbaar

=

niet direct zichtbaar voor de buitenwereld

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

- Vaak weinig over bekend
- Vaak weinig aandacht voor
- Kunnen in elke fase van de ziekte voorkomen
- Kunnen in verschillende combinaties optreden
- Verschil van patiënt tot patiënt

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Welke onzichtbare gevolgen
van de ziekte van Parkinson
zijn voor jullie wel 'zichtbaar'?

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

- Cognitieve veranderingen:
veranderingen in de manier waarop informatie verwerkt wordt,
onder meer aandacht, geheugen en taal
- Emotionele veranderingen

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Cognitieve veranderingen

‘hij heeft zo veel tijd nodig’

‘het komt er niet van’

‘ik moet altijd met voorstellen komen’

‘hij doet het er om’

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Cognitieve veranderingen

- Concentratieproblemen
 - Geconcentreerd blijven
 - Verdelen van de aandacht
- Traagheid in denken en handelen
- Problemen met het inschatten van de tijd

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Cognitieve veranderingen

- Verminderd executief functioneren
 - Verminderde initiatiefname
 - Verminderde planningsvaardigheden
 - Verminderde flexibiliteit – mono modus
 - Meer chaos
 - Beperkt inzicht in de veranderingen/zichzelf overschatten

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Cognitieve veranderingen

- Geheugenproblemen als gevolg van:
 - Verminderde concentratie
 - Vertraagd tempo
 - Informatie niet kunnen ordenen
- Type geheugenproblemen
 - Inprenten van nieuwe informatie
 - Volgorde van gebeurtenissen in tijd

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Cognitieve veranderingen

Conclusie: het tempo van denken en handelen vertraagd en er ontstaan problemen in de executieve functies.

→ Als gevolg hiervan blijft een actie vaak uit,
het startsignaal gaat als het ware niet af.

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Cognitieve veranderingen

Net zoals de motorische veranderingen kunnen de cognitieve veranderingen ook toenemen in de loop van de tijd.

→ 1 op de 3 Parkinson patiënten ontwikkelt het beeld van een dementie*

*Hanagasi, H.A., Tufekcioglu, Z., & Emre, M. Dementia in Parkinson's disease. Journal of Neurological Sciences, 2017, 15:374, 26-31

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Cognitieve veranderingen

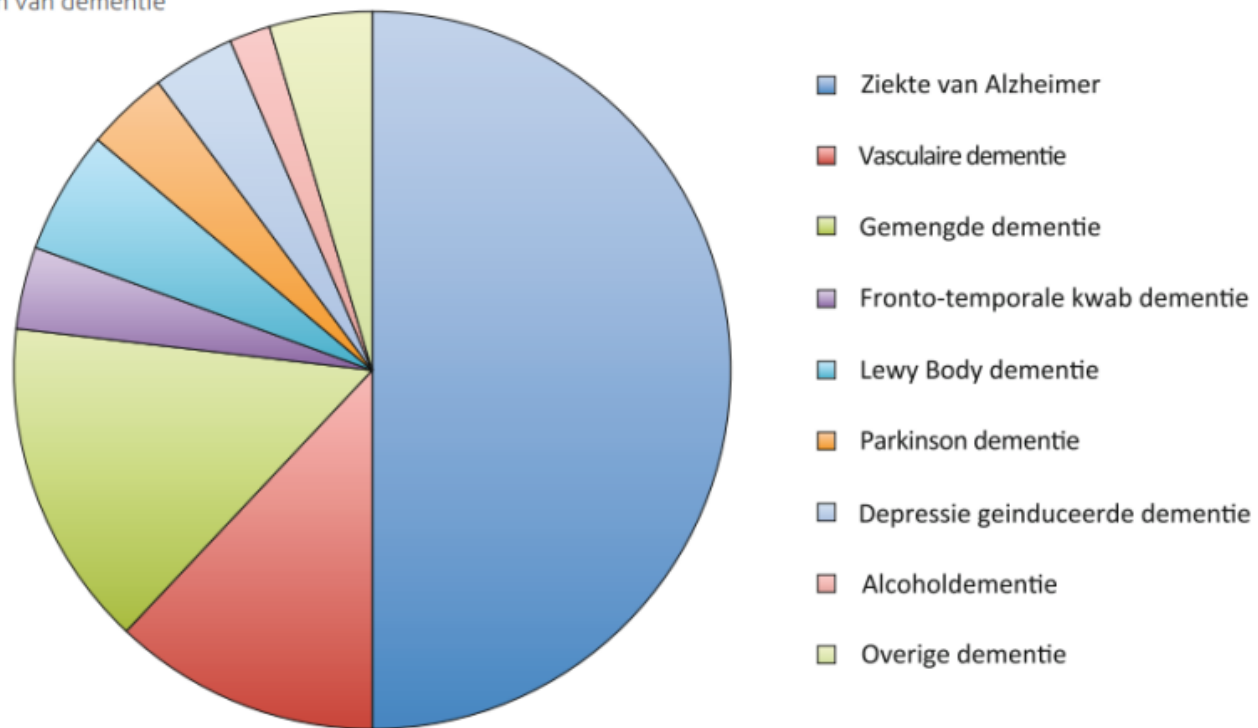
Wanneer spreek je van dementie?*

- significante cognitieve achteruitgang ten opzichte van een eerder niveau van functioneren in een of meer cognitieve domeinen.
- De cognitieve achteruitgang belemmert het zelfstandig functioneren bij alledaagse activiteiten.
- Prestaties op stoornisniveau op een neuropsychologisch onderzoek

*dementie c.q. uitgebreide neurocognitieve stoornis: American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Amsterdam: Uitgeverij Boom.

Verschillende vormen van dementie

Verdeling vormen van dementie

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Emotionele veranderingen

- Depressie
- Angst
 - Angst om te vallen
 - Sociale angst/terug getrokken zijn
- Onzekerheid en verlies van zelfvertrouwen
- Schaamte

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Invloed op relaties

- Communicatie wordt beïnvloed door:
 - Traagheid in denken
 - Starheid in denken
 - Oogt afwezig ten gevolge van aandachtsproblemen
 - Toename vermoeidheid / sneller overprikkeld
- Inzicht in emoties wordt beïnvloed door:
 - Maskergelaat
 - Zacht en monotoon spreken
- Verminderd inzicht waardoor meer moeite met afstemmen

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Invloed op relaties

- Toename afhankelijkheid waardoor
 - relaties veranderen
 - taken verschuiven
- Afname sociale contacten
 - het is snel te veel
 - mensen haken af
- Verlies van wederkerigheid in relaties

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Hoe er mee om te gaan?

Doel → kwaliteit van leven

Dat is voor iedereen anders!

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Hoe er mee om te gaan?

- Neem de tijd (rust en kalmte, spreektempo aanpassen)
- Eén ding tegelijk (geen dubbeltaken)
- Pas de omgeving aan (vermijdt afleidende prikkels)
- Vraag naar emoties en gevoel (minder goed 'af te lezen')
- Persoonlijke strategie bij freezing (tikken, tellen, etc.)
- Neem de ander serieus
- Zorg goed voor elkaar, maar ook voor jezelf!

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Hoe er mee om te gaan?

- Blijf met elkaar in gesprek
 - Neem de tijd
 - Stel korte en duidelijke vragen
 - Heb oog voor vermoeidheid / overprikkeling
 - Help waar nodig informatie te ordenen
- Probeer stress te vermijden
(effect op tremor, slaap, stemming en werking van de medicatie)
- Zoek activiteiten die nog lukken
- Wees open over wat er aan de hand is en zoek steun

Onzichtbare gevolgen van de ziekte van Parkinson

Hoe er mee om te gaan?

Tenslotte

- Blijf onder de mensen komen / vermijd die geraniums!
- Blijf in beweging
- Luister muziek
- Zoek de natuur op daar waar mogelijk
- Probeer stress te vermijden

Vragen?

